

Afgørelser – Reg. nr.: 03991.00

Fredningen vedrører: Enghaven

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

03-03-1966

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

Justitsministeriets genpartpapir. Til lejekontrakter, servitutdokumenter o. l., fortsættelse af dokumenter, fortegnelse over pantsatte genstande o. l. (vedr. fast ejendom).

Anmelderens navn og bopæl (kontor):

Mtr. nr., ejerlav, sogn: 927 og
(i København kvarter) 1531
eller (i de sønderjydske lands-
dele) bd. og bl. i ting- Udenbys Vester
bogen, art. nr., ejerlav,
sogn.

Jørgen Berthelsen
Ammer
670

Stempel: kr. øre.

DECLARATION

vedrørende

ENGHAVEN.

Hovedjournal nr. 1414².

Det på vedhæftede kort nr. 19.333 g med rødt indtegnede areal "EngHAVEN", lodder af matr.nr. 927 Udenbys Vester kvarter samt matr.nr. 1531 ibid., undergives naturfredning i overensstemmelse med den til enhver tid gældende naturfredningslovgivning. Københavns kommune forpligter sig til at bevare arealet som rekreativt grønt område og drive det som park.

Der må ikke uden samtykke fra Naturfredningsnævnet for København på det fredede areal anbringes bygninger, boder, skure eller andre indretninger af varigere karakter, hvis tilstedeværelse ikke tjener parkens formål. Udseende og placering af bygninger til brug for de parkbesøgende og for parkpersonalet skal godkendes af fredningsnævnet. Der må ikke uden samtykke fra nævnet anbringes reklamekilte eller foretages væsentlige ændringer i terrænet eller betydeligere fjernelse af nu eksisterende eller senere tilkomende bevoksninger.

Det er kommunen forbeholdt at foretage sådanne mindre ændringer i parkens afgrænsning, som er nødvendige til regulering af de tilgrænsende gader - Lyrskovgade, Enghavevej, Ny Carlsberg Vej, Ejderstedgade - svarende til disse gaders eventuelle udvidelse med afgivelse af areal fra de til disse gader grænsende andre ejendomme eller som er strengt nødvendige til etablering af opmærksomhedsbaner eller lignende af hensyn til afviklingen af den svingende trafik.

Det skal være vandføringen forbeholdt til enhver tid at have uhindret adgang til at tilse og reparere ledningen i vandledningsarealet matr.nr. 1531 Udenbys Vester kvarter.

I øvrigt er det kommunen forbeholdt at foretage alle foranstaltninger, der af have- og forstningsgrunde tjener til opretholdelse af parken og dens udbygning som rekreativt område.

Alle spørgsmål vedrørende eventuel belysning, anbringelse af dertil hørende lygtepæle og eventuelle mester samt opstilling af kunstværker og anbringelse af bænke, stole og borde til brug for publikum samt andre lignende foranstaltninger, der ikke ændrer parkens karakter, er det ligeledes forbeholdt kommunen at afgøre.

I overensstemmelse med arealets fredning skal parken være åben med adgang for offentligheden, og almenhedens adgang til rekreativ udnyttelse af arealet må ikke begrænses. Dette er ikke til hinder for, at kommunen som hidtil kan lukke parken om natten i det tiderum, den måtte fastsætte, og i øvrigt når særlige omstændigheder måtte gøre det nødvendigt.

Kommunen kan ændre eller fjerne det parken omgivende gitter.

Fåtaleberettiget efter nærværende deklaration er Naturfredningsnavnet for København.

Københavns magistrats 4. afdeling,

den 3 marts 1966.

A. Wassard Jørgensen

Sverre Borring

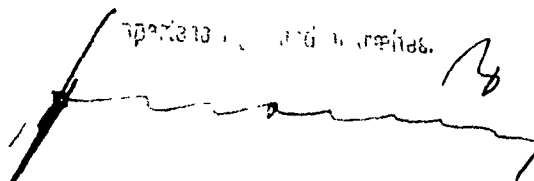
UDENBYS VESTER KVARTER

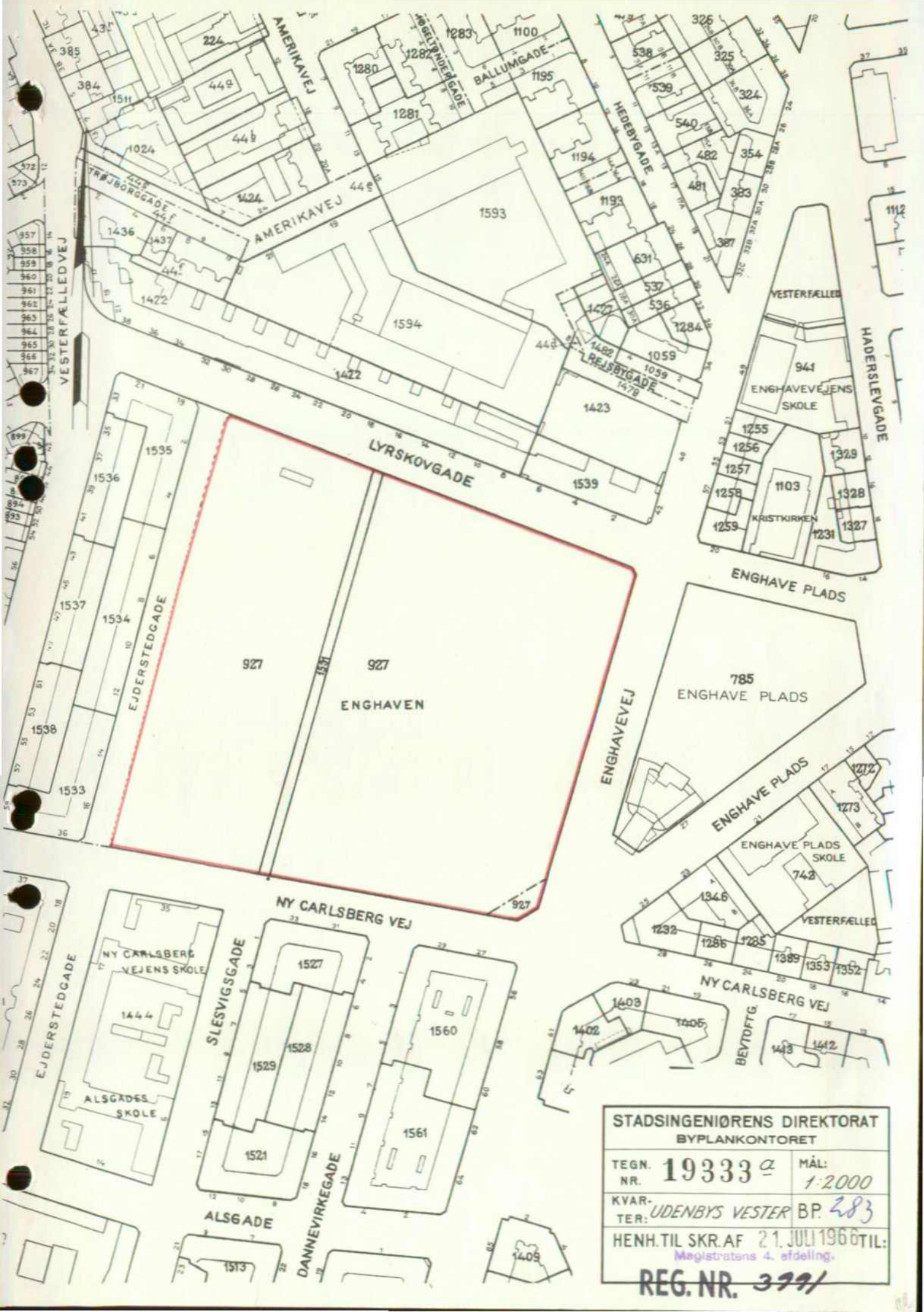
den 3 marts 1966

KØBENHAVNS BYRÅD

Lyst

underskrevet af Sverre Borring

STADSINGENIØRENS DIREKTORAT
 BYPLANKONTORET

TEGN. NR.	19333 <i>a</i>	MÅL:	1:2000
KVARTER:	UDENBYS VESTER	BP.	283
HENH. TIL SKR. AF 21. JULI 1966 TIL: Magistratens 4. afdeling.			

REG. NR. 3771

KOMMUNEN TIL KØBENHAVNS MAGISTRATS 4. AFDELING
NR. 3-8-66

TR *Arbejdsordringsmand for Fehm.*

21. JULI 1966

byrådsmedlem

[Handwritten signature]

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 03991.00

Dispensationer i perioden: 24-02-1995 - 10-09-2002

FREDNINGSNÆVNET FOR KØBENHAVN
Fremtidsvej 1,
2860 Søborg
Telefon 39 69 32 19
Telefax 39 66 10 48

Modtaget!
Skov- og Naturstyrelsen

27 FEB. 1995

3991.00

Gladsaxe, den 24/2-95
FRS 82/94 KP

Stadsingeniørens Direktorat
Njalsgade 15
2300 København S

Ved. tilbygning til legestuebygning i Enghaven, matr.nr. 927
og 1531 Udenbys Vester Kvarter, j.nr. 944.22.

De har i skrivelse af 29. november 1994 ansøgt om tilladelse
til at opføre en tilbygning til legestuebygningen i Enghave-
parken. Det hedder i Deres skrivelse:

Med henvisning til deklARATION vedr. Enghaven, hovedjournal
nr. 1414⁷ af 3. marts 1966, søges for Stadsingeniørens Direk-
torat, Parkafdelingen om tilladelse til at opføre en tilbyg-
ning til legestuebygningen i Enghaveparken.

Den eksisterende legestuebygning, som en gulstensbygning med
spåntag opført i begyndelsen af halvtredserne, rummer foruden
grupperum til småbørn, vindfang, toilet og kontor.

I tilbygningen indrettes grupperum til større børn, toiletter
og teknikrum.

De to bygninger forbindes ned et nyt vindfang.

Bebygget areal:

Eksisterende legestuebygning	51 m ²
Tilbygning	65 m ²
Vindfang	5 m ²
	-----
	121 m ²

Tilbygning opføres på terrændæk som stolpekonstruktion med
udvendig træbeklædning på klink. Tag beklædes med træspå.

AD 1211/1-0001

113

Vinduer forsynes med træskodder.

Legestuebygningen, som supplerer parkens legeplads og dermed er en vigtig del af parken, har stor social betydning for kvarterets børn. Tilbygningen opføres for at imødekomme de 10 - 14 åriges behov for et værested.

Det hedder i fredningsdeklarationen af 3. marts 1966:

".....

Der må ikke uden samtykke fra Naturfredningsnævnet for København på det fredede areal anbringes bygninger, boder, skure eller andre indretninger af varigere karakter, hvis tilstedeværelse ikke tjener parkens formål. Udseende og placering af bygninger til brug for de parksøgende og for parkpersonalet skal godkendes af fredningsnævnet. Der må ikke uden samtykke fra nævnet anbringes reklameskilte eller foretages væsentlige ændringer i terrænet eller betydeligere fjernelse af nu eksisterende eller senere tilkommende bevoksning.

....."

Plan- og Ejendomsdirektoratet har i skrivelse af 14. december 1994 blandt andet udtalt: "Efter Plan- og Ejendomsdirektoratets vurdering har den ansøgte tilbygning til eksisterende legestue en sådan funktion og karakter, at den må siges "at tjene parkens formål". Fredningsnævnets behandling af sagen kan således indskrænkes til udelukkende at dreje sig om tilbygningens udseende og placering".

Direktoratet har i skrivelsen videre anført, at den ansøgte tilbygning efter tegningsbilagene at dømme er udformet under hensyntagen til Enghavens karakter, samt af der ikke er baggrund for at foreslå ændringer i placeringen set i forhold til legepladsen eller bevoksningen. Direktoratet kan på den baggrund anbefale, at fredningsnævnet meddeler dispensation som ansøgt til at opføre tilbygningen i den anførte form og på det angivne sted.

Fredningsnævnet skal herved udtale, at det ansøgte ikke findes at tjene parkens formål, idet det fremgår, at arealet

skal bevares som rekreativt grønt område, der drives som park. Da fredningsnævnet imidlertid i øvrigt kan tilslutte sig udtalelsen fra Plan- og Ejendomsdirektoratet, meddeles herved dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, idet det pågældende område af parken er indrettet til legeplads.

Kopi af nærværende skrivelse er fremsendt til Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening m.fl. Der kan inden 4 uger fra den dag, denne afgørelse er modtaget, klages til nærværende fredningsnævn over afgørelsen, jf. lov om naturbeskyttelse § 86 og § 87.

Tilladelsen må i henhold til § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller før behandlingen af en eventuel klage måtte være afsluttet.

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, bortfalder tilladelsen, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Hans Chr. Poulsen
Hans Chr. Poulsen
formand

FREDNINGSNÆVNET FOR KØBENHAVN
FREMTIDSVEJ 1
2860 SØBORG
TELEFON 39 69 32 19
TELEFAX 39 66 10 48

SCANNET

Gladsaxe, den 10. september 2002
FRS nr. 37/2002 - jm

Københavns Kommune,
Vej & Park,
Njalsgade 15
2300 København S.

REG. NR. 3991.00

Vedrørende dispensation til placering af skurvogn i Enghaven.

I skrivelse af 28. juni 2002 har De ansøgt om dispensation til placering af en skurvogn i Enghaven i 1 år i forbindelse med det socialpædagogiske bydelsprojekt "Perronen".

Det er i ansøgningen anført, at projektet "Perronen" skal være et samlingssted, hvor "utilpassede unge" mellem 12 - 18 år kan være sammen med ressourcestærke voksne. Det forventes, at projektet kan være medvirkende til at løse nogle af parkens egne sociale problemer til gavn for både parken og dens øvrige brugere.

Enghaven er omfattet af deklARATION af 3. marts 1966, hvorefter Københavns Kommune forpligter sig som ejer til at bevare Enghaven som rekreativt grønt område og opretholde den som park. Der må bl.a. inden for området ikke uden samtykke fra fredningsnævnet anbringes bygninger, boer, skure eller andre indretninger af varigere karakter, hvis tilstedeværelse ikke tjener parkens formål.

Københavns Kommune, 8. kontor har i skrivelse af 5. august 2002 anbefalet, at der meddeles dispensation. Det er i skrivelserne bl.a. anført, " at skurvognen med den lidt afsides placering i Enghaven ikke vil være til større gene for parkens øvrige brugere, og at placeringen samtidig er velvalgt med henblik på de unges udfoldelse, bl. a. på grund af nærheden til boldbanerne. Det bør sikres, at de eksisterende træer ikke beskadiges, når skurvognen opstilles, og ved reoveringen af skurvognen bør der tages hensyn til, at den skal kunne passe sammen med toiletbygningen umiddelbart ved siden af. F.eks. kunne det tilrådes at sætte et sadeltag på skurvognen, da toiletbygningen har sadeltag."

Fredningsnævnet meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opstilling af skurvognen til 1. oktober 2003 på betingelse af, at den reoveres efter anvisning fra Vej- og Park. Det stilles ikke som en betingelse, at den forsynes med sadeltag, da dispensationen kun er for 1 år og ikke kan påregnes forlænget. Placeringen af skurvognen er vist på kort vedlagt denne afgørelse.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/1 - 0001
Akt. nr. 32 Bil.

Kopi af denne skrivelse er fremsendt til Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening m.fl. Der kan inden 4 uger fra den dag, denne afgørelse er modtaget, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 indgives skriftligt inden fristens udløb til nærværende fredningsnævn, der videresender den til Naturklagenævnet.

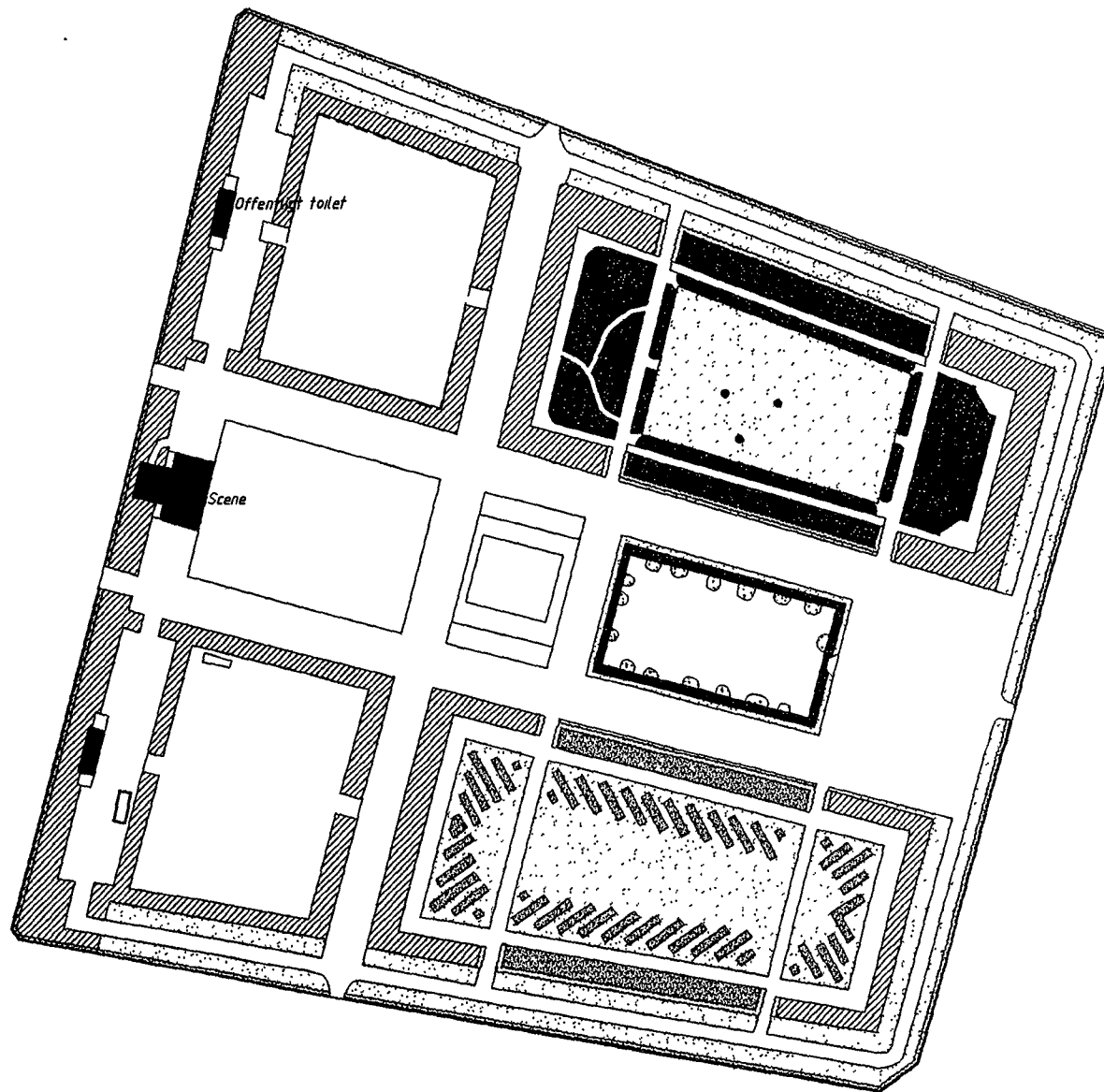
Tilladelsen må i henhold til § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandlingen af en eventuel klage måtte være afsluttet.

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, bortfalder tilladelsen, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Hans Chr. Poulsen
formand

ENGHAVEN

Beplantning.

- Skurvogn
- Busket 4 903 m²
- Græs 7 864 m²
- Rosenbede 1 027 m²
- Staudbede 2 204 m²
- Vandplanter 98 m²
- Hæk 1 036 lbm

Mål 1 · 1000

DATO	Nov 1999			TEGN NR	01
EMNE	Beplantning Udbud			Filnavn	
MATR NR	927, Udenbys Vester Kvarter			P:\arkiv\arkiv\927\enghava	
BELIGGENHED	Vesterbro			MÅL	SIGN / GODK
NAVN	Enghaven			1 1500	HAW DEN

Bygge- og Teknikforvaltningen, Vej & Park, Holstenvej 4, 2300 København S

c.c.

Skov- og Naturstyrelsen
SEP 2002

Københavns Kommune, Økonomiforvaltningen

8. kontor, j.nr. ØF 4.07.003.08-7/02

Parkafdelingen, att. Jon Pape

Skov- og Naturstyrelsen

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomité i København

Dansk Ornitologisk Forening, att Knud Flensted

Friluftsrådet

Friluftsrådets formand for Københavns kommune, Flemming Hansen

FREDNINGSNÆVNET FOR KØBENHAVN

Københavns Kommune
Teknik og Miljøforvaltningen
Njalsgade 13, 2. sal
2300 København S

Sagsnr. 2015-0125336

Retten i Lyngby
Lyngby Hovedgade 96
2800 Kgs. Lyngby
Tlf. 99 68 48 00

kobenhavn@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
FN-KBH-40-2015

Den 3. november 2015

Deklaration af 3. marts 1966 vedrørende Enghaven – klimasikring

Over for fredningsnævnet er der ansøgt om dispensation til gennemførelse af et klimasikringsprojekt i Enghaveparken, der er ejet af Københavns Kommune, Teknik og Miljøforvaltningen. Projektet har til formål at afhjælpe lokalområdet skybrudsproblemer, men samtidig vil det udbygge parkens rekreative funktioner. Som led i projektet foretages terrænreguleringer, således at parken vil kunne tilbageholde større regnmængder ved ekstreme nedbørssituationer.

Af større tiltag søges om:

- Godkendelse af placering og udseende til genopførelse af boder (bygninger), hvis tilstedeværelse tjener parkens formål.
- Tilladelse til ændring af terræn i forbindelse med etablering af tre åbne og et lukket magasin.
- Tilladelse til ændring af beplantningen, fældning og plantning af træer samt ændringer i belægningsforholdene.
- Tilladelse til etablering af et dige, hvis primære tilstedeværelse ikke tjener parkens formål.

Sagens oplysninger

Fredningsforhold

Enghaveparken er fredet ved deklaration af 3. marts 1966.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet, at arealet skal bevares som rekreativt grønt område og drives som park. Der må ikke uden samtykke fra Fredningsnævnet for København på det fredede areal anbringes bygninger, boder, skure eller andre indretninger af varig karakter, hvis tilstedeværelse ikke tjener parkens formål. Udseende og placering af bygninger til brug for de parksøgende og for parkpersonalet skal godkendes af fredningsnævnet. Der må ikke uden samtykke fra nævnet anbringes reklameskilte eller foretages væsentlige ændringer i terrænet eller betydelig fjernelse af nu eksisterende eller senere tilkommende bevoksnin-

ger. Alle spørgsmål vedr. belysning og anbringelse af bænke, stole og borde til brug for publikum samt andre lignende foranstaltninger, der ikke ændrer parkens karakter, er forbeholdt kommunen at afgøre. Yderligere fremgår det, at parken skal være åben med adgang for offentligheden, og almenhedens adgang til rekreativ udnyttelse af arealet må ikke begrænses. Dog kan kommunen vælge at lukke parken om natten i det tidsrum, den måtte fastsætte, og i øvrigt når særlige omstændigheder måtte gøre det nødvendigt.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Naturstyrelsen har vurderet, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Nærmere om baggrunden for det ansøgte

Den 2. juli 2011 blev København ramt af et hidtil uset kraftigt regnvejr med en intensitet, som først var forventet sidst i dette århundrede (ifølge kommunens Klimatilpasningsplan, oktober 2011). Konsekvenserne for byens erhverv, institutioner og almene borgere var voldsomme med ca. 50.000 anmeldte skader til et samlet tab på kr. 5 mia.

Københavns Kommune ønsker nu at fremskynde byens tilpasning til den forventede klimaændring. Det betyder bl.a., at byen skal kunne håndtere ekstreme regnskyl helst med et minimum af skader.

Særligt Vesterbro bliver hårdt ramt ved skybrud. Vesterbro er en af de bydele, der har færrest friarealer pr. indbygger. Derfor er der få arealer at anvende til tilbageholdelse af skybrudsregn.

Københavns Kommune og HOFOR har vurderet, at Enghaveparken kan have en væsentlig rolle til tilbageholdelse af skybrudsregn på grund af parkens størrelse men også på grund af placeringen i forhold til vandets vej til de lavere liggende dele af bydelen. Det er vurderet, at det er en nødvendighed at indrette Enghaveparken til tilbageholdelse af skybrudsregn.

Det er besluttet at parken samlet set skal kunne rumme og tilbageholde op til 20.000 m³ vand, hverdagsregn såvel som skybrudsregn, samtidig med at parkens overordnede struktur og funktion fastholdes.

Projektbeskrivelse

Der er et ønske om at lave en ny park og trods omfattende greb vil parken, efter endt renovering, ligne sig selv. Desuden vil fredningens formål blive styrket i en form, der er tidssvarende. Ønsket er at Enghaveparken skal forblive som et lukket univers med sin egen poetiske, frodige og eventyrlige verden. Parkens stringente træstruktur ønskes bevaret og styrket så der fortsat dannes rum, ét rum for hver funktion; Vandhaven, Multibanen, Rosenhaven, Bibliotekshaven, Legepladsen, Scenegulvet.

På trods af et ønske om fastholdelse af de eksisterende forhold sker der en række ændringer i parken. Ændringerne skyldes primært de valgte skybrudstiltag, men der sker også ændringer

af mere æstetisk karakter. Disse ændringer har til formål at stramme beplantningsstrukturen op og styrke den eksisterende struktur, tydeliggøre den hierarkiske inddeling af beplantningen samt styrke funktionerne i parken.

Det er et stort lokalt ønske at genopføre de to boder, der oprindeligt var ved hovedindgangen til Enghaveparken. Boderne er tegnet af Arne Jacobsen, som hans første modernistiske byggeri. Oprindeligt indeholdt boderne en blomsterhandel og en iskiosk. I dag er ønsket, at boderne kan være kernen i sociale og kulturelle aktiviteter samt øge trygheden i parken. Målet er, at den ene bod bliver forpagtet til socialøkonomisk cafédrift. Den anden skal indgå i Kulturanstaltens arbejde med udstilling, foreningsarbejde og biblioteksvirksomhed. Boderne ønskes udført så tæt på det oprindelige udtryk som muligt i en glas og stål-konstruktion med faxe-marmor på to sider og kobbertag i stående false. Boderne har et aftryk på godt 16 m² og kip når en højde på 3,5 meter.

Skybrudshåndtering

For opnåelse af den ønskede kapacitet til skybrudshåndtering, sker der omfattende terrænreguleringer i parken. Reguleringen sker under hensyntagen til den eksisterende træstruktur, idet udgravningen tilrettelægges med en passende respektafstand til træærkernes rodnet. Der sker alene terrænregulering med henblik på opnåelse af de magasiner som skal tilbageholde skybrudsvandet.

Der etableres 3 åbne magasiner

- Multibanen (3.670 m³) udgraves til 3 meters dybde
- Rosenhaven (1.068 m³) udgraves til 0,5 meters dybde
- Søen (1.428 m³) udgraves til 1 meters dybde

Desuden placeres der ét lukket magasin (2.000 m³) under scenepladsen. De resterende godt 11.000 m³ tilbageholdes ved hjælp af et dige, der opføres på parkens 4 sider.

Diget opføres med vandret overkant, hvorved det naturlige fald i parken udnyttes til opsamling af skybrudsvand. På parkens laveste punkt mod Enghavevej vil diget have en topkote 1 meter over terræn, mens det på det laveste sted (mod Ejderstedsgade) næsten går i et med terrænet. Diges skal etableres i specialdesignet betonelementer med forskellige overfladebehandlinger dele af diget beklædes med et trædæk. Toppen af digemuren udformes som en smal vandrende / kanal, hvori der vil cirkulere rensset regnvand til leg og formidling af regnvandets cirkulation. Elementerne monteres på punktfundament, så træernes rødder beskæres mindst muligt.

Ved indgange opføres der sluser, der ved simpel mekanik lukker indgangene i digemuren mod Enghavevej, når parken står under vand.

Samlet set skal parken kunne rumme ca. 20.000 m³ vand.

I skybrudssituationer vil der være begrænset adgang til parken i op til en uge efter hændelsen, hvor vand forsvinder og stier ryddes for slam, mudder og andre genstande. Dernæst kan der være dele af parkens funktioner der gradvist skal reetableres, eksempelvis springvand og lign.

Beplantningen

Beplantningen fornyes og suppleres med henblik på opnåelse af stor artsdiversitet samt en fastholdelse af den eksisterende biofaktor.

Grundet de nye skybrudstiltag og øvrige æstetiske ændringer reduceres det samlede muldareal (busket og græs) med 4.106 m² svarende til en reduktion på 23 % i forhold til de eksisterende forhold.

Reduktionen af det samlede muldareal skyldes primært et ønske om en arkitektonisk opstramning af parkens struktur og linjer. Eksempelvis ændres dårligt fungerende græsrabatter under træerækker fra muldarealer til grusarealer, og busketter justeres i bredden med henblik på tydeliggørelse af parkens struktur. Endelig udgør de nye kanter i forbindelse med skybrudshåndtering samt felter med finere belægning også en reduktion af muldarealerne.

Når biofaktoren, på trods af ovennævnte tiltag, stort set kan fastholdes, skyldes det, at der arbejdes bevidst med plantevalget således, at der både opnås større artsdiversitet og en højere biofaktor på de tilbageblivende muldarealer. Dette opnås blandt andet ved indførelse af en frodig bundvegetation i busketter og i rosenbede, flere slyngplanter samt en højere artsdiversitet på arealet bag det nye dige, der i dag henligger som en græsabat.

Træer der fældes er enten i misvækst, i uoverensstemmelse med den overordnede hierarkiske struktur eller ryddes på grund af udgravninger i forbindelse med skybrudsløsninger i Rosenhaven. Samlet set fældes der ca. 60 træer og der plantes ca. 69 nye træer.

Belægninger

Projektet vil ændre på belægningsprocenten i Enghaveparken. De befæstede arealer øges samlet set med 4.585 m² hvilket svarer til en stigning på 22 % i forhold til de eksisterende forhold. Den øgede mængde udgøres primært af grusbelægninger (59 %) og øvrige faste belægninger (41 %).

Øgningen i grusbelægninger skyldes en omlægning af dårligt fungerende græsrabatter, langs træerækker og alléer, som overgår til grusrabatter.

Øgningen af øvrige faste belægninger skyldes primært skybrudsløsningerne hvis kantning kræver en fast belægning, samt de nye indgangspartier ”dørmåtter” der befæstes med finere belægning.

Sagens behandling

Københavns kommune har som fredningstilsyn anbefalet projektet. Det er fredningstilsynets vurdering, at projektet lever op til fredningens formål. Fredningstilsynet har udtalt, at projektet samlet set vil forbedre parkens rekreative funktion, samtidigt med at artsdiversiteten øges, og den lokale skybrudsproblematik håndteres.

Sagen har været sendt til udtalelse hos Naturstyrelsen, Det åbne land, der yder teknisk bistand til fredningsnævnet, og hos Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og DOF.

Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og DOF er ikke fremkommet med bemærkninger.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse. Under besigtigelsen er det blandt andet oplyst:

- At almenhedens adgang til arealet kun forventes begrænset umiddelbart under og efter et skybrud, og kun ved en 100 års regnhændelse forventes brugen af hele parken begrænset.
- At projektet skal udføres i etaper, og under selve udførelsen vil almenhedens adgang til dele af parken være afskåret. Man forventer en anlægsperiode på 1½ til 2 år i alt.
- Man har undersøgt parkens træer og fundet, at de ikke er leve og rastesteder for flagermus.

I afgørelsen har deltaget dommer Britt Falster Klitgaard (formand), Birthe Aasted (udpeget af miljøministeren) og Bent Christensen (udpeget af Københavns kommune).

Afgørelsen er truffet i enighed.

Fredningsnævnets afgørelse

I medfør af § 50, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven meddeler nævnet herved dispensation til udførelse af projektet og godkender samtidig placering og udseende som ansøgt af boder (bygninger), hvis tilstedeværelse tjener parkens formål. Det er en betingelse for dispensationen, at selve udførelsen af projektet sker etapevis og således, at det ikke på noget tidspunkt bliver nødvendigt at lukke hele parken for publikum på grund af udførelsen af anlægsarbejder. Nævnet forudsætter endvidere, at projektet står færdigt inden for 2 år efter, at arbejdet er påbegyndt, således at almenhedens adgang til dele af parken på grund af arbejder med udførelse af projektet ikke afskæres i længere tid.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at anvendelsen af Enghaveparken til klimasikring kun forventes at medføre en begrænsning af almenhedens adgang til parken umiddelbart under og efter et skybrud, samtidig med at det ansøgte projekt er udformet på en sådan måde, at det i betydelig grad vil forbedre og udbygge parkens rekreative funktioner. Det ansøgte findes derfor ikke at stride mod fredningens formål om at bevare området som rekreativt grønt område og drive det som en åben park med adgang for offentligheden.

Det er fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke indebærer, at der i noget internationalt naturbeskyttelsesområde sker en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter som området er udpeget for. Det er endvidere fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til naturbeskyttelsesloven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet. Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Der henvises i øvrigt til klagevejledningen, der er trykt nedenfor.

Med venlig hilsen

Britt Falster Klitgaard
formand

Andre modtagere af denne afgørelse

Kopi af denne afgørelse er sendt til Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Fri-luftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan inden 4 uger efter den dag, afgørelsen er modtaget, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. De skal klage via Klageportalen. Klagen er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis De ønsker at klage over afgørelsen, finder De et link til Klageportalen på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. De logger på ww.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom De plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes

gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Når De klager, skal De betale et gebyr på 500 kr. De betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis De ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal De sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Det er i dette tilfælde Fredningsnævnet for København. Fredningsnævnet for København videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt Deres anmodning kan imødekommes.

Klagegebyr

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. Klagegebyret betales ved brug af betalingskort inden klagen afsluttes på Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klageren i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klageren har haft et afgørelsesudkast i partshøring.